

§ 48

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Titta Hiltusen toivomusponnosta koskien sitovan tavoiteajan asettamista mielenterveyskuntoutujien pääsemiselle asumispalveluun

HEL 2022-008470 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta jätti asian yksimielisesti pöydälle jäsen Samuel Adouchiefin ehdotuksesta.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

Liitteet

1 Toivomusponsi, sitovan tavoiteajan asettaminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Titta Hiltusen toivomusponnosta, joka koskee sitovan tavoiteajan asettamista mielenterveyskuntoutujien pääsemiselle asumispalveluun:

”Toivomusponnossa edellytetään, että Helsingin kaupunki selvittää mahdollisuutta asettaa sitova tavoiteaika, jonka puitteissa mielenterveyskuntoutujan on päästävä tarvittavaan asumispalveluun. Samalla selvitetään, tulisiko tavoiteajan toteutumisen edellytyksenä olla tuetun asumisen ja palveluasumisen paikkojen lisääminen siten, että se vastaisi paikkojen tosiasiallista tarvetta.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että Helsingin kaupungin asuntotoimi ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala tekevät tiivistä

yhteistyötä palveluasumispaikkatilanteen parantamiseksi. Mielenterveyskuntoutujien asumispaikkojen kapasiteettia lisätään määrärahojen puitteissa. Kotona asumista tukevia ja sairaalahoidon tarvetta ehkäiseviä hoito- ja tukikeinoja on kehitetty ja niihin on kohdennettu lisäresursseja.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus muodostuu valtiolta saatavasta yleiskatteellisesta rahoituksesta. Valtiovarainministeriön kohdentaman talousarvion lisäksi toimiala saa tuloja asiakasmaksutuloista ja valtionkorvauksista. Kaikki sosiaali- ja terveyshuollon, pelastustoimen ja HUS-kuntayhtymän menot ja kustannuksia kasvattavat muutokset on kyettävä rahoittamaan edellä mainitulla rahoituksella.

Valtion rahoituksessa ei huomioida riittävästi Helsingin tarpeita ja erityispiirteitä, kuten asunnottomuutta. Mahdolliset lisäkohdennukset on katettava sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen valtionrahoituksen kokonaisuuden sisältä.

Tällä hetkellä kaupungilla on Niemikotisäätiöllä 1078 jälleenvuokrausuntoa, omassa toiminnassa 206 ja ostopalveluna 254 tuetun asumisen paikkaa, 255 yhteisöllisen asumisen (aiemmin palveluasuminen) paikkaa ja omassa toiminnassa 456 ympärivuorokautista palveluasumisen (aiemmin tehostettu palveluasuminen) paikkaa mielenterveyskuntoutujille. Lisäksi Auroran sairaala-alueella on omana toimintana 128 asumispaikkaa ja perhehoidossa on 18 asukasta. Mielenterveyskuntoutujien asumispaikkojen kapasiteettia lisätään määrärahojen puitteissa.

Vuoden 2022 lopussa yhteensä 375 mielenterveysasiakasta odotti asumispaikkaa. Heistä 44 henkilöä odotti paikkaa jälleenvuokrausasuntoon, 161 henkilöä tuettuun asumiseen, 120 henkilöä yhteisölliseen asumiseen ja 50 henkilöä ympärivuorokautiseen palveluasumiseen. Viimeisimmän vuoden aikana on asutettu yhteensä 304 mielenterveysasiakasta.

Vuonna 2009 kansallisessa mielenterveys- ja päihdesuunnitelmassa (Mieli 2009 -työryhmän ehdotukset mielenterveys- ja päihdetyön kehittämiseksi vuoteen 2015, Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2009:3, sivu 32) todetaan, että psykiatrinen sairaalahoido ja päihdehuollon laitoshoido eivät saa johtua asumisongelmista. Jos aikuispsykiatrinen sairaalahoido kestää yhtäjaksoisesti yli kuusi kuukautta, eikä hoitava taho arvioi psykiatrista sairaalahoidoa enää tarvittavan, veloitetaan kunta järjestämään asiakkaalle avohoito ja palveluasuminen. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan asettama tavoiteaika asumispalveluun siirtymiselle on ollut sama kuin kansallisesti suositeltu tavoiteaika. Joissain tilanteissa psykiatrian asumiskuntoutusyksikkö on erityistä tukea

tarvitsevalle mielenterveyskuntoutujalle pidempiaikaisesti tarpeenmukainen hoitopaikka, jossa ylläpidetään saavutettua toimintakykyä.

HUS psykiatriassa ja Auroran sairaalassa asumispaikkaa odottavat mielenterveyskuntoutajat priorisoidaan asumiseen sijoittamisessa. Mielenterveysasiakkaiden kuntoutuspolkua sairaalasta asumiseen on onnistuttu nopeuttamaan. Viime vuonna kuntoutuspolku täydentyi uudella asumisyksiköllä, josta 13 Auroran sairaalassa asumispaikkaa odottanutta mielenterveyskuntoutujaa sai paikan.

Myös Auroran kuntoutus- ja asumisyksiköiden sekä avohoitovalmenuksen mielenterveyskuntoutajat ovat päässeet nopeammin asumisyksiköihin, mikä on puolestaan nopeuttanut sairaalassa hoidossa olevien potilaiden pääsyä aktiiviseen asumisen kuntoutukseen.

Paikkoja vapautuu kuitenkin suhteellisen harvoin erityisesti yhteisöllisessä asumisessa ja ympärivuorokautisessa palveluasumisessa.

Psykiatria- ja päihdepalveluja tarjotaan tarpeen mukaan myös asiakkaan kotiin. Kotiin vietävillä palveluilla ehkäistään ja lyhennetään sairaalahoidon tarvetta sekä vähennetään muun tukiasumispalvelun tarvetta. Kotona asumista tukeviin ja sairaalahoidon tarvetta ehkäiseviin hoito- ja tukikeinoihin on kohdennettu resursseja.

Helsingin kaupungin asuntotoimi ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimia tekevät tiivistä yhteistyötä asumispaikkatilanteen parantamiseksi. Mielenterveysasiakkaiden asumispalveluketjun kehittäminen vaatii edelleen kuntouttavan työotteen vahvistamista tuetussa asumisessa, kotiin vietävien palvelujen laajentamista, etä- ja digitaalisten palvelujen lisäämistä sekä asumispaikkojen kapasiteetin hallittua lisäämistä. Tavoitteena on edistää kotona pärjäämistä sekä ehkäistä sairaalahoidon ja tukiasumispalvelujen tarvetta.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Mielenterveyskuntoutujien palveluasumispaikkojen puutteen vaikutukset kohdistuvat haavoittuvan potilasryhmän kuntoutusmahdollisuuksiin pitkittämällä tarpeetonta sairaalassaoloaikaa ja heikentämällä kuntoutujan asuinolosuhteita sekä sosiaalisia elinolosuhteita.”

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Titta Hiltusen toivomusponnosta, joka koskee sitovan tavoiteajan asettamista mielenterveyskuntoutujien pääsemiselle asumispalveluun. Lausuntoa on pyydetty 31.3.2023 mennessä.

14.03.2023

Asia/16

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

Liitteet

1 Toivomusponsi, sitovan tavoiteajan asettaminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano